

ČSR, poté jako její prezident, po dobu trvání státu i po jeho obnovení, záměrně a soustavně pracoval k organizování mezinárodní bezpečnosti a k zajištění světového míru. Proto splnil podle našeho soudu všechny podmínky, aby mu byla udělena cena míru.“ Prezidenta Beneše podpořila univerzita i v pohnutých únorových dnech roku 1948. Dne 24. února mu odeslal rektor Ladislav Seifert telegram tohoto znění: „Masarykova univerzita stojí neochvějně za Vámi. Prosím o laskavé přijetí naší delegace ve čtvrtek 26. t. m. a o telegrafické stanovení hodiny.“ Vzhledem k dramatickému vývoji politické situace po 25. únoru už k setkání pochopitelně nemohlo dojít. Zrazený, zklamáný a nemocný prezident Edvard Beneš abdikoval na svoji funkci 7. června 1948 a už 3. září 1948 ve své vile v Sezimově Ústí zemřel. Soustrastný telegram odeslal paní Haně Benešové jak rektor Masarykovy univerzity Ladislav Seifert, tak i děkan její Filozofické fakulty Ferdinand Stiebitz. Stálo v něm: „Filozofická fakulta Masary-

kovy univerzity vzpomíná s celým vědeckým národem v hluboké úctě a opravdovým smutku světlé osobnosti Vašeho manžela, prezidenta Budovatele dr. Edvarda Beneše, svého čestného doktora filozofie, a prosí Vás, abyste přijala tento skromný projev oddané soustrasti s Vaším bolem.“

J. KALEDOVSKÁ

Šedesát let od úmrtí Tadeusze Zielińského

Tadeusz Zieliński (*14. 9. 1859), jeden z největších klasických filologů 20. století, převzal čestný doktorát Masarykovy univerzity ve Varšavě roku 1930. Bylo mu tehdy sedmdesát let a polská akademická obec oslavovala padesáté výročí jeho vědecké činnosti; za přítomnosti mnoha cizích delegací mu tehdy předaly diplomy čestného doktorátu všechny polské univerzity spolu s mladou univerzitou brněnskou; stal se tak jejím v pořadí sedmým doktorem honoris causa.

Již tehdy bylo splněno jedno ze základních kritérií pro udělení čestného doktorátu: prof. Zielińského pojily s Filozofickou fakultou brněnské univerzity vědecké i osobní kontakty. Byl učitelem předního profesora klasické filologie Františka Novotného, v roce 1927 na jeho pozvání v Brně roku 1927 přednášel, s prof. Novotným byl v přátelském korespondenčním styku až do své smrti. In margine obrovské badatelské (i popularizační) práce Tadeusze Zielińského uvedme jeho přesvědčení o historické úloze Slovanů, které vyjadřoval i svým vztahem k Čechům a k českým zemím. Spisy tohoto prvořadého filologa byly – opět především zásluhou prof. Novotného – překládány do češtiny („Starý svět a my“, „Náboženství starého Řecka“). Zielińského si velmi vážil a na jeho pohled na M. Tullia Cicerona navazoval jiný významný brněnský klasický filolog, prof. Jaroslav Ludvíkovský.

Zieliński byl rodem Polák, v Polsku navštěvoval německé školy, ale dříve než do svého šedesátého roku psal rusky, německy, latinsky a jinými evropskými jazyky, ne

Edvard Beneš při odchodu z Filozofické fakulty v doprovodu rektora Františka Berky a děkana Vladimíra Groha

polsky. Ostatně se brzy stal jeho trvalým domovem St. Petěrburg, kde se v osmdesátých letech 19. století stal po studiu na německých univerzitách profesorem klasické filologie. V roce 1922 definitivně přesídlil do Varšavy (píše již také polsky), po přepadení Polska Hitlerem, kdy byl při obležení Varšavy zničen všechen jeho majetek včetně knihovny a rukopisů, se podařilo jeho dceři a synovi vzít jej k sobě do jižního Bavorska, kde v podalpském městečku Schon-dorfu (ještě po čtyřech letech vědecké práce) zemřel 8. května 1944.

Tadeusz Zieliński byl, jak bylo v jeho generaci obvyklé, klasickým filologem širokého záběru. Jeho neznámější práce se týkají řeckého náboženství, římského divadla, řecké komedie i tragédie, z římských autorů Horatiovi a Ciceronovi, a v neposlední řadě dědictví antiky v evropském kulturním vývoji.

Není možné být jen se zmínit o všech Zielińského příspěvcích ke kulturně-historickým diskusím 19. a 20. století. Učiním tak aspoň připomínkou slavného titulu „Cicero im Wandel der Jahrhunderte“ (po prvé v Lipsku 1897), který byl a zůstává podle slov Jaroslava Ludvíkovského „skvělou obranou nejvdělanějšího Římana proti Mommsenovi a klasickým vzorem pro sledování antických tradic v evropské kultuře“.

Nedlouho před svou smrtí napsal Tadeusz Zieliński profesoru Fr. Novotnému: „Idea slovanského obrození nepřestává být z mých zamilovaných... s nadějí (v její pokračování) se chci rozloučit se světem, což musí zanedlouho nastat. Prosím své české kolegy, jestliže budou po mé smrti na mne vzpomínat, aby to činili ve spojení s touto ideou.“

J. NECHUTOVÁ

110 let od narození Zdeňka Hájka

V letošním roce uplynulo 110 let od narození prvního ředitele historického semináře Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně prof. PhDr. Zdeňka Hájka.

Narodil se 13. března 1894 v Suchdole u Kutné Hory jako syn učitele. V předvečer světové války (v červenci 1913) maturoval a na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy zapsal obory dějepis a zeměpis. Po vypuknutí války byl odveden do rakousko-uherské armády a odvelen na haličskou frontu. Zde byl na jaře 1915 zajat ruskými vojáky a odeslán do středoasijského vnitrozemí. V roce 1917 vstoupil do československých legií a s nimi se v roce 1920 vrátil do vlasti. Studium na Filozofické fakultě KU ukončil v roce 1923 a své vědecké působení zahájil jako asistent východoevropského oddělení jejího historického semináře. Po dvouleté asistentuře u prof. Jaroslava Bidla požádal o přijetí do školské služby a byl v roce 1925 ustanoven profesorem na českém státním gymnáziu v Brně. Zde přešel od studia starších slovanských dějin k novější problematice, především polonistické. Zaujala ho tehdy aktuální (v souvislosti s přípravou pamětní desky) problematika polských vězňů, kteří byli v době předbřeznového absolutismu vězněni v letech 1839 až 1848 na brněnském Špilberku. Veřejnost informoval o výsledcích svého bádání v sérii článků v Moravských novinách v roce 1929 i v odborných studiích publikovaných v Pekařově sborníku (1930) a v Časopisu Matice moravské (1930, 1935). Za nacistické okupace byl Hájek v roce 1941 ze školských služeb propuštěn a byl nucen přijmout místo archiváře a knihovníka Lidových novin. Po válce se vrátil na své předchozí gymnaziální působiště.

Po vzniku Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně byl na ní pověřen profesurou slovanských dějin a 1. listopadu 1946 zahájil přednášky a cvičení. Zároveň přednášel na Vysoké škole sociální v Brně. Na základě práce o tajných spolicích v Haliči v letech 1831-1842 se 24. října 1947 habilitoval pro obor polských dějin na Filozofické fakultě MU. Za necelý rok, 29. července 1948, byl jmenován mimořádným profesorem slovanských dějin na Pedagogické fakultě MU.

Kromě funkce administrativního ředitele historického semináře (1946-1950) byl Hájek v roce 1948-1949 členem akademického senátu Masarykovy univerzity a v le-